

RAPORT
z kontroli prawidłowości wydatkowania dotacji przedmiotowej
do podręczników akademickich w 2010 roku przeprowadzonej
w Wydawnictwach Uniwersytetu Warszawskiego.

1. Kontrola została przeprowadzona na podstawie postanowienia Nr 32/KSW/2011 Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 września 2011 roku.
2. Celem kontroli było sprawdzenie prawidłowości wydatkowania dotacji przedmiotowej do podręczników akademickich w 2010 roku.
3. Pismem nr MNiSW-DNS-WSP-651-7836-3/LJ/10 z dnia 5 marca 2010 roku Uniwersytet Warszawski otrzymał informację o przyznaniu przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dotacji przedmiotowej na dofinansowanie 34 tytułów podręczników.
4. Kontrolę przeprowadził zespół w składzie:
 - ekspert finansowy MNiSW,
 - mgr inż. Joanna Falkowska – naczelnik Wydziału Kontroli Resortowej w MNiSW,
 - mgr Agata Jamrozik – starszy specjalista w MNiSW.
5. W trakcie kontroli informacji i wyjaśnień udzielali:
 - kwestor - zastępca kanclerza,
 - zastępcy kwestora,
 - dyrektor Wydawnictw,
 - kierownik Działu Ekonomicznego,
 - kierownik Działu Likwidatury i Ewidencji Księgowej,
 - zastępca kierownika Działu Likwidatury i Ewidencji Księgowej,
 - kierownik Sekcji Środków Trwałych i Inwestycji,
 - kierownik Sekcji Prac Zleconych i Honorariów,
 - specjalista w Wydawnictwie.
6. Załącznikami do raportu są:
 - protokół eksperta finansowego,
 - opinia do protokołu Departamentu Nadzoru i Organizacji Szkolnictwa Wyższego,
 - protokół eksperta uwzględniający uwagi DNS,
 - opinia Uniwersytetu Warszawskiego do protokołu,
 - wyjaśnienia eksperta finansowego do uwag przedstawionych przez UW,
 - opinia Departamentu Prawnego z dnia 26 stycznia 2012 roku,
 - stanowisko DNS do opinii DP z dnia 6 lutego 2012 roku.
7. Ustalenia kontroli:
 - zgodnie z § 14 rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 10 lipca 2006 roku w sprawie stawek, szczegółowego sposobu oraz trybu udzielania i rozliczania dotacji przedmiotowych do podręczników akademickich (Dz. U. Nr. 127, poz. 888), przekazanie wydawcy dotacji przedmiotowej do podręcznika akademickiego następuje po wydaniu podręcznika, którego dotyczy przyznana dotacja, po przedłożeniu przez wydawcę rozliczenia kosztów jego wydania sporządzonego na formularzu, którego treść została określona w załączniku nr 3 do rozporządzenia, wraz z rachunkiem i egzemplarzem okazowym;

- w celu otrzymania dotacji Uczelnia przedłożyła w MNiSW wystawione przez Wydawnictwo Uczelni faktury o nr 14/56, 15/56 z 18 czerwca 2010 roku oraz faktury od numeru 41/56/10 do numeru 64/56/10 z dnia 9 grudnia 2010 roku potwierdzające wydanie podręczników;
- w dniach 30 czerwca i 31 grudnia 2010 roku na rachunek bankowy Uczelni wpłynęła dotacja z MNiSW, która pokryła wartość faktur wystawionych przez Wydawnictwo Uczelni - łączna wysokość otrzymanej dotacji przedmiotowej dla trzydziestu czterech tytułów wyniosła **736.328,00 zł**;
- dofinansowanie do czternastu kontrolowanych tytułów wyniosło **455.950 zł**;
- szczegółowej kontroli poprawności sporządzonych rozliczeń finansowych poddano czternaście tytułów podręczników, których łączny koszt wynikający z przedłożonych do MNiSW rozliczeń wyniósł **623.263,00 zł**;
- ekspert sporządził zestawienie obrazujące koszty bezpośrednio wydania czternastu dotowanych podręczników akademickich; poniesione koszty łącznie wyniosły **585.994,32 zł** z, czego w latach 2008-2010 faktycznie poniesiono koszty w wysokości **341.621,37 zł**, a w roku 2011, po złożeniu rozliczenia kosztów do MNiSW oraz po wystawianiu faktur VAT, wydatkowano kolejne **244.372,95 zł**;
- jak wynika z powyższego, między kosztami bezpośrednimi wykazanymi w rozliczeniach złożonych do MNiSW a kosztami bezpośrednimi faktycznie poniesionymi, powstała różnica w wysokości **37.268,68 zł**;
- faktycznie poniesione koszty bezpośrednio wydania czternastu dotowanych podręczników akademickich, do grudnia 2010 roku, czyli na czas złożenia rozliczeń w Ministerstwie, wyniosły 341.621,37 zł co w stosunku do kwoty przekazanej w rozliczeniach do MNiSW (623.263,00 zł) stanowi 54%;
- w jedenastu pozycjach wydawniczych koszty bezpośrednio, które zostały przedstawione w rozliczeniach do MNiSW, zostały zawyżone i nie znalazły potwierdzenia w finansowych dokumentach źródłowych;
- analiza kosztów wydania podręczników akademickich, na wydanie których Uczelnia otrzymała dotację przedmiotową w 2010 roku przeprowadzona została na podstawie § 14 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie stawek, szczegółowego sposobu oraz trybu udzielania i rozliczania dotacji przedmiotowych do podręczników akademickich oraz przedłożonej przez Uczelnię w toku czynności kontrolnych dokumentacji. W przypadku jedenastu wydawnictw koszty wydania były niższe niż wykazane w rozliczeniu przekazanym do MNiSW, a dotacja przedmiotowa została pobrana w nadmiernej wysokości w kwocie **58.186,90 zł**;
- Uczelnia nie prowadzi wydzielonej ewidencji kosztów dotowanych przez MNiSW podręczników na kontach bilansowych;
- nie przedstawiono materiałów organizacyjnych stanowiących podstawę powołania Wydawnictwa jako jednostki organizacyjnej oraz zasad jej funkcjonowania;
- dokumenty źródłowe świadczące o poniesionych kosztach bezpośrednich wydania dotowanych podręczników zostały sprawdzone pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym, zatwierdzone do realizacji przez osoby upoważnione, zawierają dekretację oraz stwierdzają zakup usług z zastosowaniem trybu zamówień publicznych;
- umowy cywilnoprawne zostały zawarte w imieniu Uczelni przez Dyrektora Wydawnictw UW, bez wstępnej kontroli finansowej dokonanej przez Kwestora Uczelni, brak podpisu wymaganego zgodnie z art. 54 ust 1 pkt 3 oraz art. 54 ust 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
- zgodnie z Zakładowym Planem Kont Uczelni do ewidencjonowania rozliczeń kosztów rzeczywistych działalności produkcyjnej Wydawnictw UW służy konto „rozliczenie wydawnictw”, konto na koniec okresów sprawozdawczych wykazywało stan „0”;
- Uczelnia nie stosuje wyceny na dzień bilansowy „produkcji w toku” wydawnictw, których cykl wydawniczy nie został zakończony w danym roku kalendarzowym;

rezygnacja z wyceny „produkcji w toku” wydawnictw będących w trakcie procesu wydawniczego nie wynika z Polityki Rachunkowości Uczelni, ponieważ zawarte w Polityce zasady rozliczania kosztu własnego i ustalanie produkcji w toku nie dotyczą Wydawnictwa;

- podręczniki akademickie będące przedmiotem kontroli zostały przyjęte do ewidencji księgowej Uczelni jako wyroby gotowe na podstawie raportów magazynowych sporządzanych przez pracownika Wydawnictwa, ewidencja księgowa na koncie „wyroby gotowe” prowadzona jest wartościowo na podstawie polecenie księgowania;
- stwierdzono rozbieżność pomiędzy liczbą wydanych egzemplarzy na podstawie faktur za ich druk a liczbą ujętą w kartach magazynowych w przypadku czterech tytułów;
- na podstawie przedłożonych faktur stwierdza się, że czternaście kontrolowanych tytułów zostało wydane w 2011 roku;
- Uczelnia nie skorzystała z możliwości jaką daje § 18 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 10 lipca 2006 roku w sprawie stawek, szczegółowego sposobu oraz trybu udzielania i rozliczania dotacji przedmiotowych do podręczników akademickich (Dz. U. z 2006 Nr 127, poz. 888) i nie wystąpiła do Ministra o uzyskanie zgody na przedłużenie terminu wydania podręcznika;

Według eksperta finansowego:

- przekazane przez Uczelnię do MNiSW rozliczenia kosztów wydania czternastu tytułów podręczników akademickich zostały sporządzone przed wydaniem książek i zaewidencjonowaniem faktycznie poniesionych kosztów, co jest niezgodne z zapisami § 14 ust.1 przedmiotowego rozporządzenia, w jedenastu przypadkach koszty wykonania wykazane w rozliczeniach do MNiSW są wyższe niż koszty faktycznie poniesione;
- w Uczelni nie są sporządzane roczne i strategiczne plany działania Wydawnictw oraz programy wydawnicze;
- w każdym przypadku stwierdzono, że wydanie podręczników nastąpiło w 2011 roku.
- wprowadzenie do ewidencji księgowej ilości jak i wartości wyrobów gotowych (podręczników) powinno nastąpić w miesiącu, w którym została wystawiona faktura za ich wykonanie,
- niezbędnym wydaje się przeprowadzenie doraźnej inwentaryzacji w formie spisu z natury podręczników akademickich dotowanych w 2010 roku,
- należałoby wzmocnić kontrolę w momencie ujmowania gotowych wydawnictw w ewidencji księgowej,
- koniecznym jest unormowanie w Polityce Rachunkowości Uczelni zagadnień związanych z wyceną produkcji w toku, wyceny wyrobów gotowych dotyczącej wydawnictw, określenia zasad rozliczania ich kosztu własnego oraz stosowanie tych zasad w bieżącej wycenie aktywów Uczelni;
- dotację przedmiotową na wydanie podręczników akademickich, zgodnie z Zakładowym Planem Kont, należałoby ujmować na koncie księgowym „dotacja MNiSW”,
- konieczne jest zwiększenie kontroli finansowej na etapie wpływu do Kwestury Uczelni faktur za wydanie podręczników akademickich.

Stanowiska do protokołu z kontroli przesłane przez Uniwersytet Warszawski:

- w związku z długotrwałym procesem wydawania książek rozliczenie kosztów następuje sukcesywnie; składając sprawozdanie Wydawnictwa bazowały na zaciągniętych zobowiązaniach, gdyż nie ma obowiązku rozliczania dotacji przedmiotowej w oparciu o wydzieloną ewidencję, co może powodować rozbieżności między rozliczeniami a stanem ewidencji księgowej;
- ujęcie wartościowe podręczników w ewidencji księgowej następuje w miesiącu ujęcia ilościowego w ewidencji magazynowej, przeprowadzony w 2011 roku spis z natury wszystkich książek nie wykazał istotnych różnic inwentaryzacyjnych;

- ewidencja księgową prowadzona na UW jest dostosowana do rozliczania planu rzeczowo-finansowego, w którym podobnie jak i w sprawozdaniu F-01/s Uczelnia nie ujmuje dotacji przedmiotowej;
- wystarczająca jest prowadzona w Uniwersytecie Warszawskim kontrola dotycząca ujmowania w ewidencji księgowej gotowych wydawnictw, które wprowadzone zostały w danym miesiącu do ewidencji magazynowej;
- stosowanie wzorów umów uzgodnionych z radcą prawnym i Kwestorem nie wymaga dodatkowej akceptacji, podpis Kwestora znajduje się na każdym kierowanym do zapłaty dokumencie, w związku z powyższym dokumenty poddane są prawidłowej kontroli finansowej.

Departament Nadzoru i Organizacji Szkolnictwa Wyższego w lutym 2012 roku przedstawił zestawienie czternastu tytułów podręczników akademickich, których rozliczenie podpisane zostało przez kwestora Uniwersytetu Warszawskiego oraz dyrektora Wydawnictw Uniwersytetu Warszawskiego z datą 9 grudnia 2010 roku. Z zestawienia wynika, że faktyczne wydanie podręczników nastąpiło w 2011 roku. Na wszystkich egzemplarzach okazowych zawarta jest informacja, że prawa autorskie (copyright) przysługiwały Wydawnictwu UW co najmniej od 2010 roku.

Ekspert finansowy w świetle przesłanych przez Uniwersytet Warszawski wniosków i uwag podtrzymał swoje stanowisko zawarte w protokole, wskazując m.in. na:

- art. 31 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym koszty i zobowiązania to dwie odrębne kategorie ekonomiczne, które nie są synonimami i nie mogą być traktowane zamiennie;
- fakt dokonania ustaleń w trakcie przeprowadzania kontroli w oparciu o zestawienia pozabilansowe kosztów wydania dotowanych podręczników;
- przyjętą na stan magazynowy liczbę podręczników, która jest mniejsza w przypadku czterech tytułów, w związku z tym nie można, zgodnie z § 3 rozporządzenia w sprawie stawek, szczegółowego sposobu oraz trybu udzielania i rozliczania dotacji przedmiotowych do podręczników akademickich, przyznać dotacji przedmiotowej do tych tytułów;
- brak pisemnego dowodu dokonania przez kwestora Uczelni wstępnej kontroli finansowej, wymaganego zgodnie z art. 54 ust 1 pkt 3 i art. 54 ust 3 ustawy o finansach publicznych.

8. Wnioskuje o wystosowanie do Uniwersytetu Warszawskiego pisma pokontrolnego z uwagami dotyczącymi konieczności:

- zwrotu dotacji przekazanej na dofinansowanie czternastu tytułów podręczników akademickich w łącznej wysokości 455.950,00 zł w związku z naruszeniem § 3 oraz § 14 ust 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 10 lipca 2006 roku w sprawie stawek, szczegółowego sposobu oraz trybu udzielania i rozliczania dotacji przedmiotowych do podręczników akademickich (Dz. U. Nr. 127, poz. 888);
- wykazywania w przyszłości w rozliczeniach składanych do MNiSW kosztów faktycznie poniesionych na wydanie podręcznika akademickiego zgodnie z § 14 wyżej wymienionego rozporządzenia w sprawie stawek, szczegółowego sposobu oraz trybu udzielania i rozliczania dotacji przedmiotowych do podręczników akademickich.

Raport został zatwierdzony przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego